

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Lovosice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přinášejí důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Lovosice leží v Ústeckém kraji a tvoří 1 z 16ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- rozlohou 262 km² je 5. nejmenším obvodem kraje;
- počtem obyvatel 27.702, z nichž 8.742 žije v jádrovém městě, je také 5. nejmenší;
- počtem 32 obcí je naopak 5. největší.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Ústeckém kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Lovosice	32	27 702	8 742	262
Bílina	8	20 827	15 852	124
Litoměřice	40	59 341	24 316	471
Louny	41	43 683	18 575	473
Roudnice nad Labem	33	32 275	13 005	300
Teplice	26	107 439	50 330	345
Ústí nad Labem	23	119 716	93 747	405
Průměr za kraj	22	51 673	30 459	333

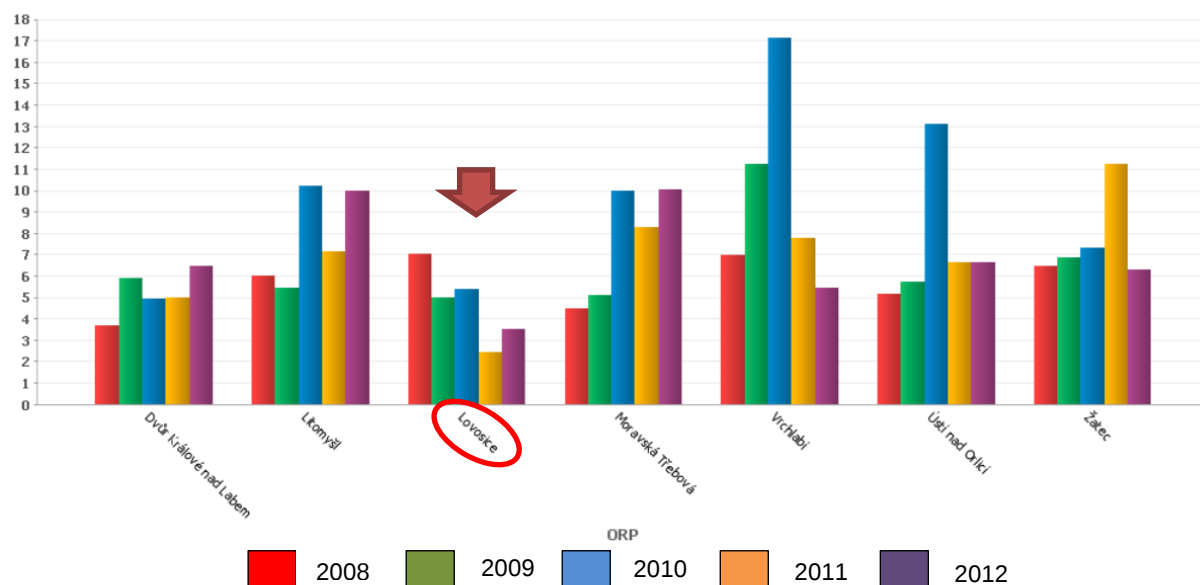
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Ústeckého kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obyvatel SO, počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obyvatel v intervalu 26.600 až 28.800 obyvatel (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Dvůr Králové n. Labem, Litomyšl, Moravská Třebová, Vrchlabí, Ústí n. Orlicí, Žatec);
- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 32 až 33 obcí (celkem 6 srovnatelných SO ORP: Moravská Třebová, Moravský Krumlov, Roudnice n. Labem, Rychnov n. Kněžnou, Světlá n. Sázavou, Vsetín);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 8.500 až 8.900 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Dobříš, Hořice, Milevsko, Rýmařov, Semily, Tišnov, Třeboň).

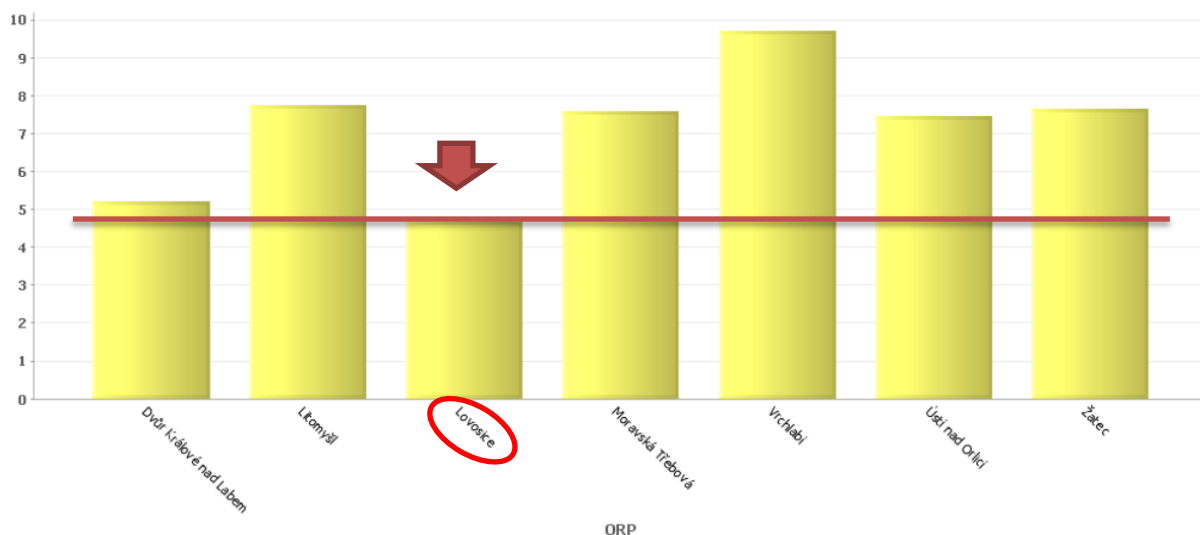
2. Ekonomická výkonnost

Mezi ekonomickými ukazateli je zajímavé se u SO ORP Lovosice blíže podívat na **úroveň kapitálových výdajů na obyvatele**, která byla sledována mezi lety 2008-2012. Jejich výše odráží investiční akce obvodů, a jak je z níže uvedeného obrázku zřejmé, hodnoty za lovosický obvod patřily ve srovnávané skupině obvodů (vybraných dle kritéria počtu obyvatel) k těm nejnižším a zcela nejnižší byly v letech 2009 a 2011-2012. Pohybovaly se v rozmezí 2,4 až 7 tis. Kč/obyv. a jejich průměrná výše je 4,7 tis. Kč/obyv.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 26.600 – 28.800) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

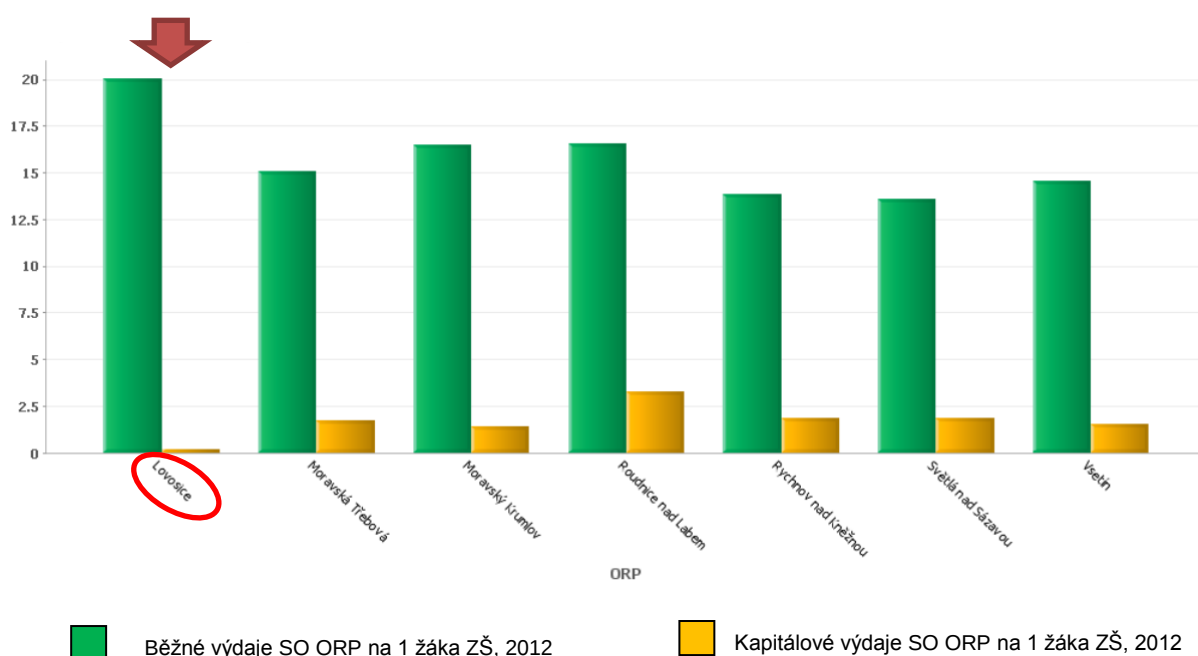
Obrázek 2: Průměrné kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 26.600 – 28.800) na obyvatele v období 2008 – 2012 (v tis. Kč)

3. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Lovosice z hlediska benchmarkingu především srovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky základních škol** v rámci skupiny obvodů s obdobným počtem obcí. Zatímco běžné, tj. každodenní, výdaje jsou nejvyšší a činí 20 tis. Kč/žáka, kapitálové, tj. investiční, výdaje jsou naopak nejnižší v celé skupiny a dosahují minimální výše 0,2 tis. Kč/žáka. Analogické výsledky ovšem přináší i komparace s obvody vybranými podle ostatních kritérií – v rámci kraje nebo s obdobným počtem obyvatel či velikostí jádrové obce.

Obrázek 3: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 32 – 33) na žáka ZŠ (v tis. Kč)

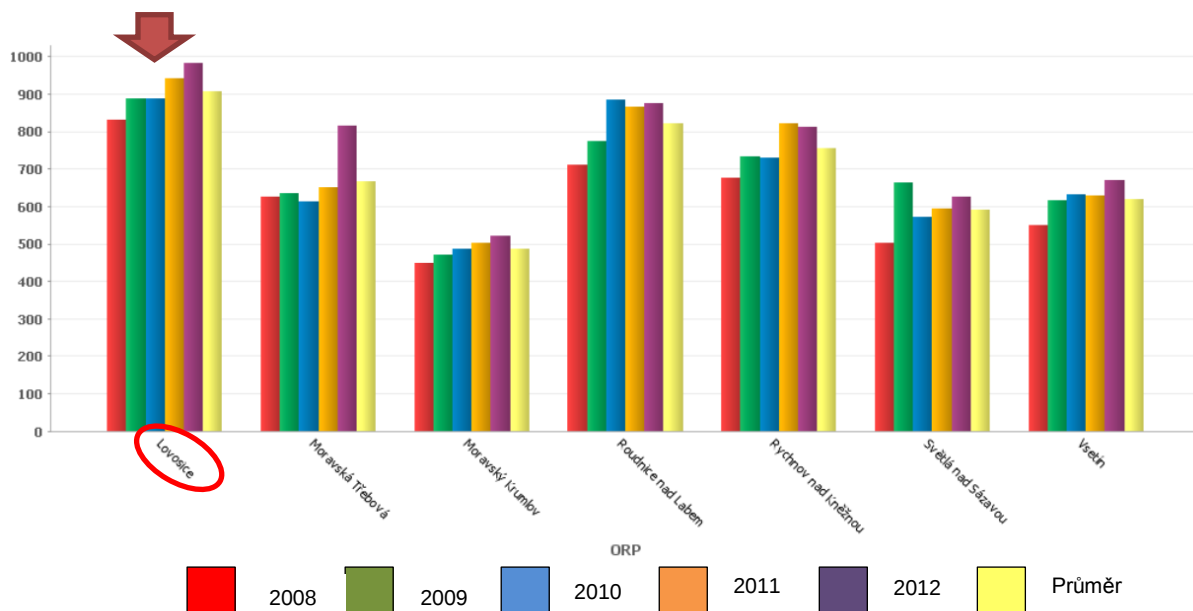
4. Odpadové hospodářství

Z pohledu odpadového hospodářství je významné srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO**. Jedná se tedy o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. V obou případech patří hodnoty dosažené lovosickým obvodem ve sledované skupině vybraných SO ORP (s obdobným počtem obcí) každoročně k těm nejvyšším. To dokládá i jejich

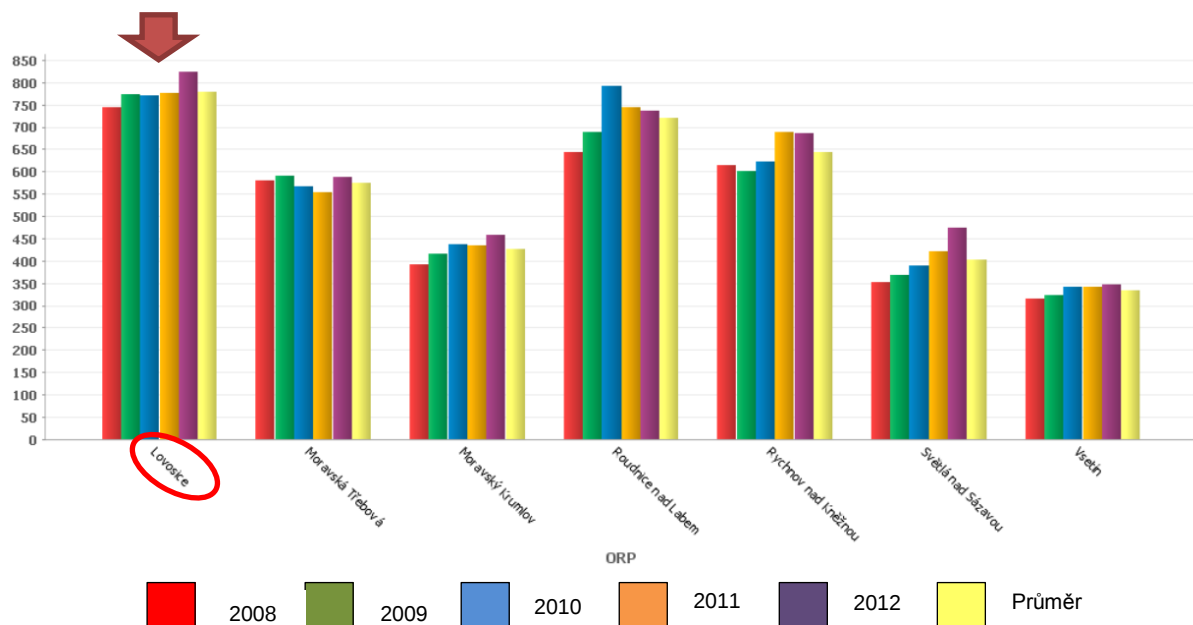
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

průměrná úroveň, která u celkových neinvestičních výdajů na odpady dosahuje výše ca 905 Kč/obyv./rok, a průměrná úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO ve výši ca 780 Kč/obyv./rok. Viz obrázky č. 4 a 5.

Obrázek 4: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 32 – 33) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

Obrázek 5: Neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 32 – 33) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

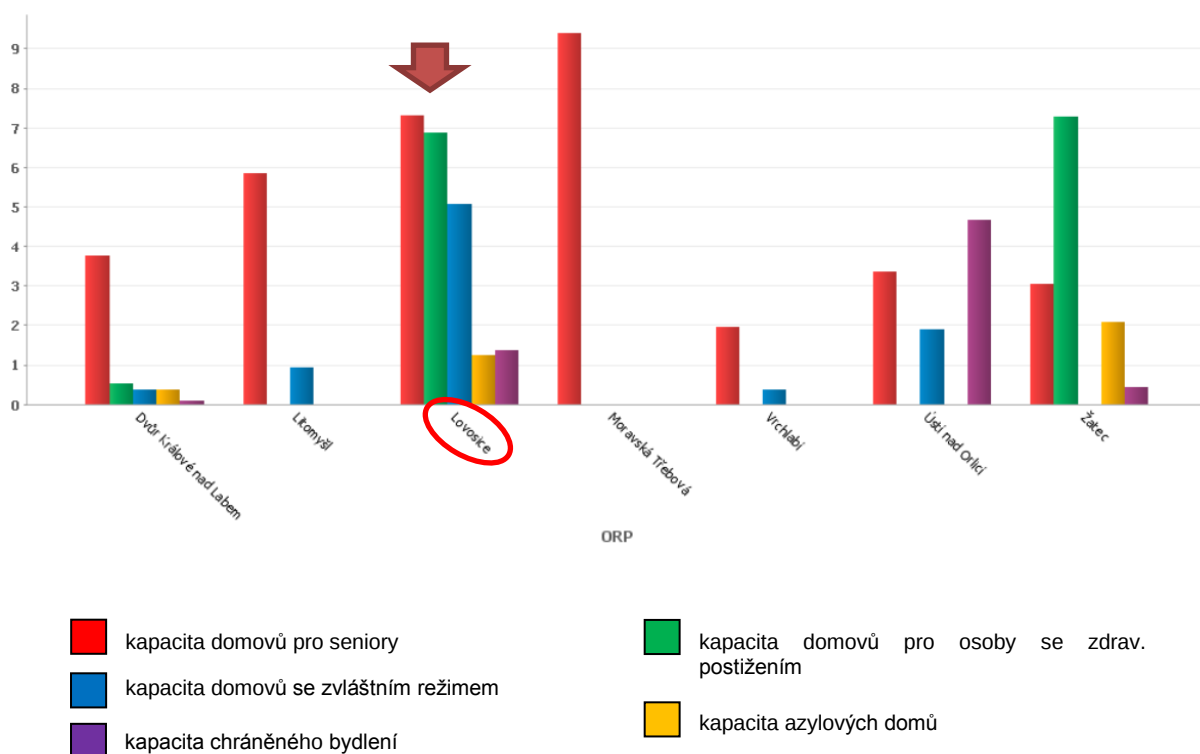
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

5. Sociální služby

U problematiky sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání kapacity zařízení sociálních služeb (mezi obvody s podobným počtem obyvatel). Jako jeden z mála obvodů (v této komparaci jako jediný) má SO ORP Lovosice evidovány všechny typy zařízení, některé i s relativně vysokou kapacitou:

- kapacita domovů pro seniory 7,3 na 1.000/ obyv. (2. nejvyšší kapacita);
- kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením 6,9 na 1.000/ obyv. (2. nejvyšší kapacita);
- kapacita domovů se zvláštním režimem 5,1 na 1.000/ obyv.;
- kapacita azylových domů 1,2 na 1.000/ obyv.;
- kapacita chráněného bydlení 1,4 na 1.000/ obyv.

Obrázek 6: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel v SO ORP 26.600 – 28.800) na 1.000 obyvatel

6. Závěrečné shrnutí

SO ORP Lovosice	
základní charakteristika	v Ústeckém kraji je správní obvod ORP Lovosice: - rozlohou a počtem obyvatel je 5. nejmenším obvodem kraje - počtem obcí je naopak 5. největší
ekonomická výkonnost	<i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i> nízké kapitálové výdaje na obyvatele
předškolní a školní vzdělávání	<i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i> - vysoké běžné výdaje na žáka ZŠ - nízké kapitálové výdaje na žáka ZŠ
odpadové hospodářství	<i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i> - vysoké celkové neinvestiční výdaje na odpady - vysoké neinvestiční výdaje na sběr a svoz KO
sociální služby	<i>v rámci benchmarkingu SO ORP</i> přítomnost všech typů zařízení sociálních služeb

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad